

ZIKNA; 5 jaar op de kaart!

SIMCHES MOET JE VIEREN SORES KOMT VANZELF !

Dit is de titel van een van de liedjes van het in Nederland "wereldberoemde" Joodse cabaret Kwatsch. En het is maar o, zo waar! Waar simches en vooral ook waar sores zijn, probeert de Stichting ZIKNA onder de bezielande leiding van Rabbijn Shmuel S. Katz, een luisterend oor te zijn en een helpende hand, daar waar nodig en gewenst, te bieden.

Of het nu in Groot Amsterdam is, of ver daarbuiten in de Mediene, Stichting Zikna wil er voor iedereen zijn. 5 jaar geleden begonnen en inmiddels uitgegroeid tot een niet meer weg te denken instituut voor en binnen Joods Nederland, met speciale aandacht voor EXTRA Pastorale en Geestelijke zorg aan specifieke doelgroepen waaronder met name aan diegenen die worstelen met een 2^e, 3^e, en zelfs 4^e generatie problematiek.

Ruim honderd gasten waren aanwezig tijdens het buitengewoon interessante en boeiende symposium: "Het gaat door; Joods Pastoraal werk in Nederland anno 2015; Levensvraagstukken van de wieg tot aan Beth Chajiem (het graf)" Tal van geweldige bijdragen van inleiders gaven aanleiding tot veel stof tot nadenken; Of het nu om de kwestie van "designbaby's" ging of over hoe om te gaan met een zeer ernstige vorm van dementie, aan het einde van een leven. Moeten we dan ingrijpen EN vooral mogen we ingrijpen.

Dilemma's waar de bijdragen van de deskundigen ook geen eenduidig antwoord op gaven.

Iedereen trachtte vanuit zijn eigen invalshoek en vanuit zijn eigen (geestelijke) overtuiging met deze dilemma's om te gaan. Van 14.00 tot bij negenen 's avonds op die 16e november jl. waren de gasten geboeid door het gebodene dat van hoog niveau was.

Ds. H. Evers

Een zaal vol...

In de rij voor een smakelijke maaltijd

Dr. B. Wallet

We vierden 5 jaar ZIKNA met dit symposium. Wat ons kracht geeft om door te gaan; omdat er nog zoveel werk te doen is. De eerste generatie door WOII getroffen decimeert, maar dat wil geenszins zeggen dat de problematiek niet meer actueel is. Spanningen in de wereld om ons heen, ook spanningen dicht bij ons, geven ZIKNA aanleiding om nog meer zichtbaar te zijn en er voor hen te zijn die dat nodig hebben en een beroep op ZIKNA doen.

Het is een voorrecht welzijn te brengen, om van dit "clubje" zeer enthousiaste vrijwilligers, die het bestuur vormen, voorzitter te zijn.

Ze maken het voorzitter zijn niet moeilijk, omdat de "neuzen dezelfde kant op staan", zorg bieden aan en welzijn te brengen binnen de groep mensen in Nederland, die een warm gesprekje nodig hebben. Dat is waarvoor ZIKNA is opgericht 5 jaar geleden en wij spreken van ganser harte de wens en de hoop uit dat wij dit nog vele jaren mogen doen in de meest gunstige omstandigheden. Met G'ds hulp zullen we "onze" taak blijven uitvoeren.

Veel leesplezier en tot ziens bij Zikna.

David Simon, Voorzitter Stichting ZIKNA

Een dag uit het leven van een pastoraal werker

Gedurende de afgelopen tijd kon ik me alleen verplaatsen met het openbaar vervoer. Vanwege een schouder aandoening moest de auto even aan de kant.

Ik neem u mee op een dagtrip waarbij ik 3 mensen bezocht. Uiteraard zijn de gegevens zo aangepast dat niet na te gaan is waar ik feitelijk was.

s'Ochtends kijk ik op ns.nl, er is een stremming tussen Schiphol en Amsterdam-Zuid. Hopelijk rijdt mijn trein gewoon. Als ik op het station kom staat mijn trein op een ander spoor, maar vertrekt gelukkig op tijd. Dan rijdt ik de "mediene" in. Onderweg overstappen naar een boemeltje. Na een uur sta ik op mijn aankomst station. Het eerste adres is tien minuten lopen. Ik loop met mijn zwarte jas en hoed over de hoofdstraat. Een deur van een snackbar gaat open. Ik wordt begroet met sjalom gevolgd door chamdoela. Zo kan het dus ook.

Het gesprek op het eerste adres is boeiend. Ik ben er al vaker geweest. Maar we hebben het over van alles. Wat is er nodig? Waar kan ik je mee helpen? Dankbaar. Er is inderdaad iets dringend nodig. Hopelijk kan ik daar met mijn eigen netwerk iets in betekenen.

Dan gaat het verder. Nu naar de bushalte. Onder weg ook een paar blikken: Wie is deze man die er zo anders uit ziet? De bus komt op tijd. Ik ga weg naar het volgende adres. Die meneer zit blijkbaar in spanning. Als ik na aankomst even een winkel induik om iets te kopen is er al een telefoontje of ik nog kom. Daar sta je niet bij stil. Het wordt een mooi gesprek. Over familie, over de bar mitswe lang geleden en ook over kosjer eten. Op een gegeven moment hoor ik.

"Ik vind je heel bijzonder, orthodox maar ook heel liberaal". Dat is iets om verder over na te denken. Mijn gastheer wil graag kaddiesj kunnen zeggen maar kan het niet en heeft het niet. Geen probleem, zeg ik, ik scan het in en zorg dat je het per email krijgt.

Dan nog verder de mediene in. Naar een adres op bijna 2 uur van Amsterdam. Ik kom aan op een leeg station. Waar is de persoon die mij moet afhalen? Na 10 minuten komt een auto aan racen. De trein was te laat maar dat was niet bij hem bekend. "Ik dacht misschien ben je daar en daar uitgestapt. Dus ben ik daar even gaan kijken. Gelukkig sta je hier". We gaan naar een mooie seniorenflat. Een inspirerend gesprek over een zoektocht, een zoektocht naar jodendom. Tegelijkertijd is deze zoektocht ook een continue reflectie met hetgeen waar men mee is opgegroeid en de waarden waarmee men een heel leven lang heeft geleefd. Het is aangrijpend om dat te beseffen. Op het perron, om 21:30 uur hebben we nog even een moment om te reflecteren op de parsja van deze week. Yacov moest het eigenlijk maar alleen uitzoeken. Toch kwam hij waar hij moest zijn. Zo is het met ons allemaal.

Op het overstapstation was de aansluitende trein net weg. Dat wordt dan pas om 12 uur thuis. Geen ramp, er is tijd om ergens op een stil plekje in de hal maariv, het avondgebed, uit te spreken. Maariv met de woorden sjomeer amo jisrael lo-ad, hij die voor altijd over ons waakt. Wat hebben die woorden daar op dat moment en op een uur van Amsterdam een bijzondere klank.

Shmuel Katz, coördinator ZIKNA

*Bloed zweet en tranen
hoe ver moeten mensen gaan?
spoorrailassen volgen
waar geen treinen rijden
vluchten! zolang anderen
mensen op oorlogspad zijn
met glinsterende dollartekens!
meer meer geweld
weer een plek waar zij niet gewenst zijn,
niemandsland! vluchtende muzikant droomt van zijn
houten fluit
muziek maken in vrede
zonder valse noten*

Dichter Joseph Klein

Kaarsjes brachot maos tsur en de sjamasj, met natuurlijk een heleboel nasj

Onze pastoraal werker was tijdens Chanoeka in het noorden op uitnodiging van het JMW. Tijdens een zeer geanimeerde bijeenkomst vertelde Shmuel Katz over Chanoeka en werd gezamenlijk de menora aangestoken. Samen met Jerry Murzan bracht hij een aantal liedjes ten gehore. Eén van de liedjes was speciaal gemaakt voor de gelegenheid en werd gezongen op de wijs van Tumbalalaika. Ter afsluiting liep het gehele gezelschap al zingend en klappend door de zaal. Het was een groot feest.

Gitaar en soefganiot

Op de tweede avond Chanoeka vond het Zikna Chanoeka feest plaats in Amsterdam. Een dertigtal mensen kwamen bij elkaar in de sjoel aan de Nieuwe Kerkstraat. Daar werd gezamenlijk de menora aangestoken. Na het zingen van maos tsoer kreeg iedereen natuurlijk de gebruikelijke soefganiot. Aan het begin van de avond was voormalig leger rabbijn Wim van Dijk aanwezig met zijn gitaar, zijn stem en zijn humor.

Ziknaton interview

Tineke Arentze

*secretaresse boete en verzoening
Lelystad*

Wat voor plaats heeft Zikna in joods Nederland?

Zikna verricht pastorale zorg met name aan joden die problemen hebben, die men oorlogstrauma's zou kunnen noemen. Wat ook beleefd kan worden door mensen van de tweede en derde generatie.

Wat is uw beoordeling van het symposium?

Spreekers met gevarieerde onderwerpen gaven meer zicht op het pastoraat in het jodendom. Ook de relatie tussen het jodendom en de christelijke kerk kreeg een plaats waarbij de spreekster, een predikante, met pijn de eeuwenlange verwijdering memoreerde tussen deze twee. Wel een beetje jammer, dat het vanaf het begin al erg uitliep. De voorzitter gaf te veel ruimte aan degenen die de hun toegemeten spreektijd overschreden.

Vind u dat de pastorale functie van rabbijnen in joods Nederland zich goed ontwikkelt?

Ja, het is belangrijk, dat de rabbijnen zich niet alleen verdiepen in wetsregels, maar ook in degenen die deze regels moeten uitvoeren.

Geeft u Zikna een advies mee voor de volgende 5 jaar?

Ga zo door. En wees er alert op, dat degenen die voor u werken geen financiële zorgen hebben.

Wat heeft het symposium betekend voor u persoonlijk?

Het feit, dat een organisatie als Zikna nodig is, ontroert mij. Triest genoeg zijn er ook in Nederland nog Holocaustoverlevenden die pastorale zorg nodig hebben. Ik vind het geweldig, dat Zikna zich voor deze mensen inzet. De joodse mensen gaan me zeer aan het hart, ook omdat de kerk dit in het verleden heel erg heeft laten afweten. Als christenen hadden wij ons veel meer moeten bekommeren om degenen die als een (G'dvrezende!) minderheid in ons midden woonden. Wij hebben daarmee de geboden van de Allerhoogste met voeten getreden, en dat spijt ons diepgaand. Daarom voelen wij ons medeverantwoordelijk voor het verdriet de holocaustslachtoffers aangedaan.

Stichting Zikna

Naar nieuw Elan in zorgend Joods Nederland

Ziknaton is een uitgave van de stichting Zikna.
Het is een samenvoeging van het woord Zikna met het
Hebreeuwse woord iton, wat krant betekent.

Onze hartelijke dank,
C. Abram
Penningmeester Zikna

Colofon:

Eindredacteur: S. Katz BTh
Vormgeving en Productie: Falconcept, Garderen
Zikna is een stichting met KvK nr 50191098.
Zikna is een ANBI.

Ons adres is:

Neerkanne 28 1082BH Amsterdam
tel 06-18679934 fax 0204042316
shmuelskatz@gmail.com.
www.zikna.nl

Abonnementen:

Donateurs ontvangen
het blad automatisch
per (e)mail.

Donaties en giften:

U kunt zich aanmelden als donateur door:
1. zich op de website aan te melden als donateur
2. het strookje in te vullen en op te sturen aan Zikna
per post of email.

Aanmeldingsstrookje

Naam ..... Email adres.....
Adres ..... Telefoon.....
Postcode..... Woonplaats.....

Hierbij meld ik me aan als donateur van Zikna,
en machtig ik de stichting Zikna om per maand kwartaal

☐ 5 euro	☐ 25 euro
☐ 10 euro	☐ 50 euro
☐ 18 euro	☐ 100 euro

Gelieve aan te kruisen wat van toepassing is.

over te maken op rekening **NL89 ABNA 0430 2960 02 t.n.v Zikna.**

- Ik heb geen email dus ik ontvang de nieuwsbrief gaarne per post.*
(*indien van toepassing graag aankruisen en opsturen)

Automatische machtiging

Hierbij machtig ik de stichting Zikna om op 1 januari, 1 april, 1 juli en 1 oktober .....euro af te schrijven van
mijn rekening.....t.n.v. ....
en over te boeken naar **rekening NL89 ABNA 0430 2960 02 t.n.v. Zikna.**

(Plaats)..... (datum).....
Handtekening:.....

Ziknaton interview: Hadassa Hirschfeld

Wat voor plaats heeft Zikna in Joods Nederland

Ik zit nog te kort bij de stichting om daar een antwoord op te hebben. In ieder geval denk ik dat het belangrijk is dat Zikna bekend is bij de Joodse gemeenschappen in het land. Dat is ongetwijfeld zeer arbeidsintensief, maar wel belangrijk voor de sociaal-pastorale werkzaamheden in het land.

Wat is je beoordeling van het symposium

Ik vond het symposium heel erg goed. Interessante sprekers, die allemaal de moeite hebben genomen om een goede bijdrage te geven. Het is in dit interview niet de plaats om op elke bijdrage specifiek in te gaan. Ik vind het opmerkelijk, dat wat wij nu heel gewoon vinden, namelijk, het verlenen van pastorale zorg door rabbijnen, pas iets is van de laatste decennia. Toch stelt religie ons ook voor duivelse dilemma's. Mevrouw Dik noemde daarvan een aantal, zoals het afbreken van de zwangerschap van een kindje met het syndroom van Down of euthanasie. Voor mij was belangrijk dat er gesproken werd over de waardigheid van het leven. Ik werk in een verpleeghuis en ik word dagelijks geconfronteerd met de waardigheid van het leven. Hoe

kunnen we zorg verlenen aan dementerende ouderen of soms ook jongeren, zonder dat hen de waardigheid en autonomie van het leven wordt ontnomen? Rabbijn Evers, maakte het moeilijk voor mij. Hij zei "Joodse Geestelijke verzorging beziet de mens, elk mens, als een bezielde wezen, hier op aarde gekomen met een missie die alleen door dit individu kan worden vervuld en door geen enkel ander mens". Waarop ik de vraag stelde: "Waarom moeten mensen dan zo lijden?". Als je gelooft dat elk mens een missie heeft, dan hoeft hij in mijn visie niet aan het einde van zijn leven te lijden. Immers, zijn missie is dan volbracht. Ook voor de oplossing voor de vragen, die rabbijn Spiero noemde – bv. het eren van je vader en moeder, terwijl zij geen goede ouders (kunnen) zijn – biedt religie maar nauwelijks uitkomst.

Tip: ik vond de lezingen dermate interessant, dat wat mij betreft er een mooi symposium boekje van gemaakt zou moeten worden.

Vind je dat de pastorale functie van rabbijnen in Joods Nederland zich goed ontwikkelt?

Het antwoord op deze vraag moet ik schuldig blijven. Daarvoor ben ik tekort bij Zikna. Zoals hierboven al gezegd, zou geïnventariseerd moeten worden of er op landelijk niveau binnen de gemeenten van het Nederlands Israelietisch Kerkgenootschap goed sociaal-pastoraal werk wordt geboden.

Geef je Zikna een advies mee voor de volgende 5 jaar?

In feite heb ik dat hierboven al gezegd. Het is nu 5 jaar later, belangrijk te inventariseren of er sociaal-pastorale zorg wordt gegeven in de gemeenten behorende bij het Nederlands - Israëlitisch Kerkgenootschap en de kwaliteit daarvan, dan weten we ook wat Zikna daar voor plek heeft.

Wat heeft het symposium betekend voor jou persoonlijk

Antwoorden op mijn vragen in hoeverre religie kan helpen bij de moderne vraagstukken heb ik niet gekregen. Maar de verschillende sprekers hebben heel goed verwoord wat de dilemma's zijn. In ieder geval heeft het mij geïnspireerd tot een andere blik op mijn werk met ouderen en dementerenden.

Naschrift redactie

In een volgend nummer zullen we dieper ingaan op de hierboven beschreven vraag over lijden en levensmissie. Deze vraag is iets waar iedereen in dit veld bijna dagelijks mee geconfronteerd wordt.

Workshops

Dit voorjaar organiseren Tamara Meijer en Jaron Reisman een serie workshops met als thema:

Vrijer leven.... Een plek geven aan de oorlogsgeschiedenis.

Op maandag 15 februari komen ze ons vertellen over deze workshops. Dat zal zijn s'avonds om 20:15 uur op het adres Nieuwe Kerkstraat 149. Iedereen is welkom.

Zikna zal op bovenstaand adres op 20 juni een nabespreking houden waarbij deze issues ook vanuit de pastorale hoek zullen worden bekeken.

Info: <https://www.eventbrite.nl/e/tickets-vrijer-leven-plek-geven-aan-oorlogsgeschiedenis-9-5-23-5-en-6-6-18187936608>

Ziknaton interview: Micha van Dijk

Wat voor plaats heeft zikna in joods Nederland?

Zikna werkte m.i. voornamelijk in en rond Amsterdam. Ik hoorde pas op de conferentie (uit monde van dr. Velleman, dat Zikna ook in de mediene werkt. Maar hoe, wie en wat Zikna in de mediene doet is mij nog niet duidelijk.

Wat is je beoordeling van het symposium?

Het was een prachtig simposium. Interessante sprekers vanuit een breed spectrum. Met lezingen op een hoog nivo. Ik heb genoten.

Vind je dat de pastorale functie van rabbijnen in joods nederland zich goed ontwikkelt?

Vanuit het symposium kon ik daar geen beeld van vormen. Ik heb de indruk dat de sjoelrabbijnen gevoeliger zijn geworden voor de psycho sociale behoeften van hun sjoelleden. Maar gezien het feit dat de meeste sjoelrabbijnen in Amsterdam deeltijd aanstellingen hebben, kunnen zij slechts minimaal de pastorale taak vervullen. Hoe het in de mediene is: geen idee. Heeft een kille een chabad rabbijn, dan is de kans groot dat deze vanuit zijn opvoeding, training en basis houding gevoelig is voor de pastorale taken. Of het NIK inspeelt op het pastoraat; ? Ik betwijfel het.... Is er in de Centrale Raad van het NIK een portefeuille voor pastoraal werk?

Geef je Zikna een advies mee voor de volgende 5 jaar?

Nu Zikna 5 jaar bestaat is het goed een aantal dingen precies in kaart te brengen. Hierbij valt te denken aan het cliëntenbestand. Dit is veelzijdig, zodat het goed is te weten waar de cliënten vandaan komen, wat hun band is met het Jodendom en wat precies hetgeen is wat ze

nodig hebben. Zikna heeft veel potentieel. Tijdens het symposium hoorde ik zelfs de term GGZ instelling vallen, dat is denk ik iets te ver gegrepen.

Het zou ook mooi zijn als Zikna haar ervaringen gebruikt om anderen te trainen.

Wat heeft het symposium voor jou persoonlijk betekend?

Het was een interessante onderhoudende dag. Sprekers waren boeiend. Het was voor mij niet zo duidelijk wat de lijn van de dag was. Maar dat was niet storend. De organisatie was zeer goed. Programma boekjes zagen er verzorgd uit. Eten was voldoende en smakelijk en esthetisch. Powerpoint als ondersteuning maakte de lezingen prettig te volgen.

Wat ik miste:

Ik denk dat Zikna het zich als taak moet stellen, zich iets duidelijker te profileren binnen de joodse gemeenschap. Tijdens het symposium miste ik de vertegenwoordigers van een aantal joodse organisaties die in feite collega's zijn van Zikna. Het is jammer dat deze er niet waren. Symposia van dit gehalte komen niet veel voor binnen de joodse gemeenschap. Daar kunnen we allemaal veel van leren.

Zikna heeft dus voor de komende vijf jaar een prachtige taak, veel succes.

Groet, Micha

Ons comité van aanbeveling breidt zich uit.

Het verheugt Zikna dat haar comité van aanbeveling weer wat groter wordt. Onlangs had onze bestuurder Nathan Schrover een gesprek met drs. M.M. van 't Veld, sinds medio 2014 burgemeester van Amstelveen. Tijdens dat gesprek vroeg de heer Schrover namens Zikna aan mevrouw M.M. van 't Veld of zij bereid was zitting te nemen in het comité van aanbeveling van Zikna. Mevrouw van 't Veld reageerde hier positief op. Het is dan ook met plezier dat we u dit medelen.

Mevrouw van 't Veld heeft inmiddels vele contacten opgebouwd in de joodse gemeenschap. Na Amsterdam heeft Amstelveen de grootste joodse gemeenschap van Nederland. De gemeente telt ook een aantal Zikna cliënten die uiteraard heel blij zijn dat hun burgemeester hiermee het belang van Zikna ondersteunt.

Mevr. Drs. M. van 't Veld